

URZĄD MIASTA
ZDUŃSKA WOLA

***SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI
PROGRAMU OCHRONY ZDROWIA
PSYCHICZNEGO NA LATA 2011-2015 DLA
MIASTA ZDUŃSKA WOLA ZA 2013 ROK***

Opracował:

- Zespół Koordynujący realizację
Programu Ochrony Zdrowia
Psychicznego na lata 2011-2015
dla Miasta Zduńska Wola.

przy udziale:

- Biura Programów Zdrowotnych i Spraw Społecznych Urzędu Miasta Zduńska Wola

Akceptował:

PREZYDENT MIASTA

.....
Piotr Niedźwiecki

Zduńska Wola, kwiecień 2014 r.

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI
PROGRAMU OCHRONY ZDROWIA PSYCHICZNEGO NA LATA 2011-2015
DLA MIASTA ZDUŃSKA WOLA ZA 2013 ROK**

1. Wstęp

Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2011-2015 dla Miasta Zduńska Wola, zwany dalej „Programem” został zatwierdzony uchwałą nr XIV/175/11 Rady Miasta Zduńska Wola w dniu 27 października 2011 r.

Program został opracowany w związku z Rozporządzeniem nr 128 Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2010 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego (Dz. U. Nr 24 z dnia 3 lutego 2011 r.), w którym określone zostały strategiczne działania dla gmin. Na realizację działań wynikających z wyżej wymienionego programu państwo nie zagwarantowało żadnych środków finansowych.

Program został opracowany przez Zespół Koordynujący realizację Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2011-2015 dla Miasta Zduńska Wola, powołany Zarządzeniem Nr 266/11 Prezydenta Miasta Zduńska Wola z dnia 27 czerwca 2011 r. na podstawie ustawy o ochronie zdrowia psychicznego z dnia 19 sierpnia 1994 r. (Dz. U. Nr 111, poz. 535 ze zmianami), która nie wskazuje, by zadania gminy przewidziane w ustawie miały charakter obowiązkowy, w związku z tym działania podejmowane w ramach Programu mają charakter fakultatywny.

W związku z tym, że na realizację Programu Miasto nie otrzymuje żadnych środków finansowych z budżetu państwa działania realizowane w ramach Programu uwzględniają te zadania obowiązkowe, które są już realizowane przez gminę w obszarze zdrowia psychicznego, nie powodując wzrostu dodatkowych kosztów finansowych ponoszonych przez Miasto. Działania podejmowane w Programie wynikają z zadań obowiązkowych gminy, związanych z ochroną zdrowia psychicznego realizowanych między innymi w ramach:

- Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych opracowanego na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. Z 2012 r. poz. 1356 ze zm.),
- Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2012-2016 opracowanego na podstawie ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2005 Nr 180, poz. 1493 ze zm.),
- Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2010-2020 opracowanego na podstawie ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- zadań wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej realizowanej przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Centrum Opieki Socjalnej w Zduńskiej Woli
- działań podejmowanych w placówkach oświatowych podległych Miastu w zakresie ochrony zdrowia psychicznego określonych w Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie: zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach oraz działania z zakresu profilaktyki uzależnień i promocji zdrowego stylu życia.

Zgodnie z zapisami § 5 w/w uchwały roczne sprawozdanie z realizacji Programu przedkładane jest Radzie Miasta.

2. Szczegółowy sposób realizacji zadań ujętych w Programie na 2013 r.

Priorytet 1

Promocja zdrowia psychicznego i zapobieganie zaburzeniom psychicznym w szczególności w szkołach podstawowych i gimnazjach na terenie Miasta, pozyskiwanie do współpracy rodziców i instytucji wspierających rolę wychowawczo – opiekuńczą rodziny i szkoły.

Działania pkt 3 pkt 1, a b

Prowadzenie działań z zakresu promocji i zapobiegania problemom zdrowia psychicznego wśród dzieci i młodzieży, zwiększenie dostępności do opieki i pomocy specjalistycznej oraz prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych dla zdrowia psychicznego skierowanych do odpowiednich grup docelowych np. rodziców, nauczycieli.

Działania podejmowane w 2013 r. w przedszkolach, szkołach podstawowych i gimnazjalnych w zakresie ochrony zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży związane są z udzielaniem pomocy psychologiczno-pedagogicznej określonej w Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie: zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno – pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach oraz działania z zakresu profilaktyki uzależnień i promocji zdrowego stylu życia. Ponadto we wszystkich szkołach podstawowych i gimnazjalnych realizowane są Szkolne Programy Profilaktyki skierowane również na promocję i ochronę zdrowia fizycznego i psychicznego. W ramach wyżej wymienionych form pomocy psychologiczno-pedagogicznej należy wymienić w szczególności:

- prowadzenie zajęć korekcyjno-kompensacyjnych dla uczniów ze zdiagnozowanym deficytem rozwojowym,
- prowadzenie zajęć dydaktyczno-wyrównawczych z edukacji wczesnoszkolnej, matematyki, języka polskiego, języka angielskiego dla uczniów wykazujących trudności w opanowaniu podstawy programowej,
- prowadzenie zajęć socjoterapeutycznych umożliwiających rozwijanie umiejętności społecznych i psychologicznych dla uczniów z dysfunkcjami i zaburzeniami utrudniającymi funkcjonowanie społeczne,
- prowadzenie zajęć z psychologiem dla uczniów z objawami zaburzeń emocjonalnych i zaburzeń zachowań.

Ponadto uczniowie mieli zapewnioną pomoc pedagoga szkolnego w zakresie radzenia sobie z kłopotami emocjonalnymi, z przemocą, uzyskiwali również wsparcie i informacje, gdzie w razie potrzeby mogą zgłosić się ze swoimi problemami. Należy również zaznaczyć, że działaniami profilaktyczno-wychowawczym zajmowały się także Zespoły Wychowawcze, powołane w celu wspierania działań nauczycieli w zakresie między innymi: rozwiązywanie na bieżąco problemów wychowawczych uczniów, eliminując w ten sposób niewłaściwe i niebezpieczne zachowania uczniów, wpływające między innymi bezpośrednio na poziom bezpieczeństwa na terenie szkoły.

W 2013 r. we wszystkich szkołach podstawowych i gimnazjalnych podejmowano działania zapobiegawcze wobec uczniów w zakresie ochrony zdrowia psychicznego, a w jego obrębie zdrowia emocjonalnego rozumianego jako zdolność do rozpoznawania uczuć, wyrażania ich w odpowiedni sposób, umiejętność radzenia sobie ze stresem, napięciem, agresją, depresją oraz zdolność do efektywnego uczenia się i skutecznego komunikowania się.

Należy podkreślić, że kształtowanie zachowań i stylu życia korzystnego dla zdrowia psychicznego uczniów realizowane jest w szkołach i przedszkolach na co dzień, ponieważ wynika to z podstawowych funkcji placówek oświatowych, podejmowane działania określone są w Programie Profilaktyki Szkoły, Programie Wychowawczym oraz w treściach programowych nauczania różnych przedmiotów.

Z informacji przekazanych przez placówki oświatowe w zakresie realizowanych zadań

w obszarze zdrowia psychicznego należy wymienić realizowane programy (własne i zewnętrzne) w szczególności:

- w Publicznym Przedszkolu Nr 2 realizowano program profilaktyczny pn. „Z bajką, wierszem mam umowę – będę ćwiczyć mowę” - zakres rozwoju mowy dziecka ma wpływ na zredukowanie stresu dziecka związanego ze złą wymową (liczba dzieci w przedszkolu – 200),
- w Publicznym Przedszkolu Nr 3 realizowano program profilaktyki zdrowotnej pn. „Bezpieczny, czysty i zdrowy – do zabawy gotowy” pokazujący, jak w/w czynniki wpływają na rozwój psychiczny dziecka (liczba dzieci w przedszkolu 150),
- w Publicznym Przedszkolu Nr 4 realizowano program autorski skierowany na bezpieczeństwo psychiczne dzieci (liczba dzieci w przedszkolu 193),
- w Publicznym Przedszkolu Nr 5 realizowano program autorski „Przedszkole akademią dobrych manier i właściwych postaw we wszystkich dziedzinach życia” pokazujący, jak czynniki zewnętrzne mają wpływ na nasze zachowania, a tym samym na zdrowie psychiczne (liczba dzieci w przedszkolu 100),
- w Publicznym Przedszkolu Nr 6 realizowano program opracowany przez Zespół pedagogów pn. „Żyjmy zdrowo na sportowo” pokazujący pozytywny wpływ aktywności ruchowej na zdrowie psychiczne (liczba dzieci w przedszkolu – 120),
- w Publicznym Przedszkolu Nr 7 realizowano program autorski stymulujący rozwój mowy dla 3-latków pn. „Gimnastyka buzi i języka dla małego smyka”, właściwy rozwój mowy ma istotny wpływ na zdrowie psychiczne dzieci (liczba dzieci w przedszkolu – 100),
- w Publicznym Przedszkolu Nr 9 realizowano program pn. „Przedszkolak bezpieczny w środowisku” pokazujący jak szeroko rozumiane bezpieczeństwo dzieci w różnych sytuacjach życiowych ma wpływ na jego zachowanie emocjonalne (liczba dzieci w przedszkolu 36),
- w Publicznym Przedszkolu Nr 10 realizowano program pn. „Kubusiowi przyjaciele natury” promujący nawyki prozdrowotne, a także świadomość ekologiczną, jako element naszego codziennego życia mającego wpływ na nasze zdrowie psychiczne (liczba dzieci w przedszkolu 220),
- w Publicznym Przedszkolu Nr 11 realizowano program pn. „Wesoły i bezpieczny przedszkolak” mający za zadanie wspomagać edukację dzieci w zakresie bezpiecznych zachowań, wpływających na rozwój psychiczny dzieci (liczba dzieci w przedszkolu 97).

Z działań, które realizowały przedszkola należy podkreślić fakt, że w przypadku dzieci uczęszczających do przedszkola, u których wystąpiły zaburzenia i problemy natury psychicznej prowadzone były konsultacje z rodzicami, uświadamiające potrzebę dalszej diagnozy w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej lub konsultacji psychiatrycznej.

Wśród wielu działań realizowanych przez szkoły podstawowe i gimnazja w obszarze promocji zdrowia psychicznego dla uczniów należy wymienić w szczególności:

- prowadzenie zajęć warsztatowych przez pedagogów szkolnych i wychowawców, przyczyniających się do zmniejszenia poziomu stresu i negatywnych emocji, mających wpływ na agresję i przemoc wśród uczniów w ramach programów edukacyjnych:
  - „Spójrz inaczej na agresję”
  - „Dbam o swoje zdrowie psychiczne”
  - „Spacer, czyli jak rozładować agresję”
  - „Spójrz inaczej”
  - „Bez ryzyka”
  - „Być sobą”

W 2013 r. w 3 placówkach oświatowych podległych Miastu zgodnie z zapisami ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty prowadzonych było 17 oddziałów integracyjnych.

- w Zespole Szkół Nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi w Zduńskiej Woli w szkole podstawowej było 10 oddziałów;
- w gimnazjum Zespołu Szkół Nr 1 było 6 oddziałów;
- w Publicznym Przedszkolu Nr 6 był 1 oddział wspomagający wczesny rozwój dziecka

W tym miejscu należy podkreślić, że prowadzenie wszelkich działań w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz przeciwdziałania przemocy, w szczególności wśród dzieci i młodzieży mieści się w obszarze zdrowia psychicznego ponieważ związane jest to ze wspomaganiem i motywowaniem uczniów do poprawnych zachowań, radzeniem sobie ze stresem, wzmocnieniem poczucia własnej wartości i tożsamości. Szczegółowe sprawozdanie w tym zakresie zostanie przedstawione Radzie Miasta Zduńska Wola na sesji w dniu 17.04.2014 r. z realizacji Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych za 2013, Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii za 2013 r., a sprawozdanie z realizacji Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy zostało przedstawione Radzie Miasta na sesji w dniu 27 marca 2014 r.

Priorytet 2

Profilaktyka – wspieranie zdrowia psychicznego poprzez rozszerzenie pomocy mieszkańcom Miasta w zakresie pomocy udzielanej przez podmioty powołane do udzielania wsparcia w sytuacjach kryzysowych.

Działanie 3

Organizacja systemu poradnictwa i pomocy w stanach kryzysu psychicznego

W ramach zadań realizowanych Przez MOPSCOS w Punkcie Konsultacyjnym ds. Przemocy w Rodzinie ze wsparcia w zakresie poradnictwa psychologicznego, terapeutycznego, prawnego i socjalnego skorzystało 55 osób. Zakres pomocy obejmował m.in.:

- indywidualny kontakt z osobami potrzebującymi pomocy,
- udzielania wszechstronnej informacji o możliwości uzyskania pomocy,
- pomoc w załatwianiu spraw urzędowych i innych bytowych,
- możliwość prawnego rozwiązania problemu,
- diagnozowanie problemu,
- oddziaływania terapeutyczne.

Z danych Samodzielnego Publicznego Zakładu Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Zduńskiej Woli wynika, że lekarz psychiatra przyjmował w Przychodni przy ul. Szadkowskiej 2, 2 razy w tygodniu, łącznie udzielił 2068 porad (w tym porady lekarsko-terapeutyczne, konsultacje, działania lekarskie i wizyty domowe), powyższe działania realizowane były w ramach NFZ.

Ponadto w ramach zadań Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych realizowano w 2013 r. również poradnictwo specjalistyczne w obszarze zdrowia psychicznego dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniami, w SPZPOZ przy ul. Szadkowskiej i w Poradni dla Osób z Problemem Alkoholowym. Szczegółowy zakres pomocy został opisany w sprawozdaniu z realizacji Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania

Problemów Alkoholowych za 2013 r., przedłożonym Radzie Miasta na sesji w dniu 17 kwietnia 2014 r.

Działanie 5

Upowszechnienie zróżnicowanych form pomocy i oparcia społecznego.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Centrum Opieki Socjalnej prowadził zróżnicowane formy pomocy i oparcia społecznego, m.in.

- w ramach Klubu Integracji Społecznej, z poradnictwa specjalistów: doradcy zawodowego, prawnika i psychologa skorzystało 11 osób, zakres pomocy obejmował m.in.:
  - pomoc psychologiczną w zakresie zgłaszanych problemów
  - udzielanie porad indywidualnych
  - diagnozowanie problemu,
  - wsparcie emocjonalne dla członków rodzin osób z zaburzeniami psychicznymi
  - pomoc w rozwiązywaniu spraw mieszkaniowych i socjalnych,
- z usług opiekuńczych skorzystały 4 osoby, świadczenie usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych zapewniało opiekę osobom chorym psychicznie niezdolnym do samodzielnego funkcjonowania w środowisku, usługi obejmowały pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości zapewnienie kontaktów z otoczeniem,
- z całodobowej opieki w domach pomocy społecznej skorzystało 8 osób,
- zapewniono opiekę w środowiskowym domu samopomocy dla 14 osób.

W 2013 roku MOPSCOS zapewnił wsparcie finansowe 59 osobom z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzinom, była to pomoc w formie:

- zasiłków stałych – 29 osób,
- zasiłków okresowych – 4 osoby,
- zasiłków celowych – 39 osób,
- zasiłków celowych w ramach programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” – 40 osób.

Pomoc finansowa przyznawana była w celu zaspokojenia niezbędnych potrzeb bytowych między innymi na zakup: opału, odzieży, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, pokrycie świadczeń (czynsz, energia), a także specjalnego zasiłku celowego udzielanego w szczególnie uzasadnionych przypadkach m. in.: na pokrycie części lub całości kosztów zakupu leków i leczenia oraz zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, ponadto udzielona była pomoc niematerialna w formie odzieży, żywności dla 29 osób.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Centrum Opieki Socjalnej w 2013 r. organizował imprezę integracyjną dla osób niepełnosprawnych, w tym osób zaburzonych psychicznie w ramach Ogólnopolskiej Kampanii Społecznej „Czerwiec Aktywnych Społeczności” promującej obywatelskie działania na rzecz rozwoju społeczności lokalnych, w której wzięło udział 36 osób zaburzonych psychicznie wraz z osobami z otoczenia. Ośrodek brał udział w kampanii informacyjnej w ramach „Dnia Otwartego dla Osób Niepełnosprawnych” organizowanej w ZUS Oddział w Zduńskiej Woli, na czas trwania kampanii zapewniono kompleksowe poradnictwo i wsparcia osób niepełnosprawnych w tym osób zaburzonych psychicznie oraz członków ich rodzin.

W 2013 roku w ramach realizowanych zadań w obszarze zdrowia psychicznego MOPSCOS współpracował z Urzędem Miasta Zduńska Wola, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie,

Warsztatami Terapii Zajęciowej funkcjonującymi przy Zakładzie Pracy Chronionej, Produkcyjno-Handlowej Spółdzielni Inwalidów „Bonex”, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, Powiatowym Urzędem Pracy, Polskim Komitetem Pomocy Społecznej, Stowarzyszeniem na Rzecz Osób Niepełnosprawnych, Związkiem Niewidomych, Związkiem Emerytów, Rencistów i Inwalidów oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz osób zaburzonych psychicznie.

Na rzecz tej grupy osób realizowana była także praca socjalna, która miała na celu pomoc w przezwyciężaniu trudnej sytuacji życiowej osób niepełnosprawnych i ich rodzin oraz zapobieganie społecznej marginalizacji i wykluczeniu m.in. poprzez wzmocnienie aktywności i samodzielności życiowej osób niepełnosprawnych .

Działanie 6

Aktywizacja zawodowa osób z zaburzeniami psychicznymi

MOPSCOS w ramach realizowanych zadań w zakresie reintegracji zawodowej i społecznej osób bezrobotnych, współpracował z Powiatowym Urzędem Pracy, a także organizował zajęcia w Klubie Integracji Społecznej, zapewniając wykwalifikowanych specjalistów: doradcę zawodowego, psychologa, prawnika, terapeutę. Z tej formy wsparcia skorzystało 5 osób z zaburzeniami psychicznymi, a udział w zajęciach umożliwił wzrost kompetencji życiowych i umiejętności społeczno – zawodowych, osób bezrobotnych.

3. Podsumowanie

Realizacja zadań wynikających z Programu jest bezpośrednio związana z realizacją działań ujętych w Miejskim Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii, a także w ramach zadań realizowanych na rzecz osób i rodzin w obszarze zdrowia psychicznego przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej i placówki oświatowe. Mając powyższe na uwadze przy realizacji zadań zwrócono szczególną uwagę na:

- zwiększenie efektywności i jakości oddziaływań w obszarze zdrowia psychicznego w zakresie realizowanych programów profilaktycznych, wychowawczych oraz prowadzonej działalności edukacyjno – informacyjnej na rzecz dzieci i młodzieży oraz mieszkańców Miasta,
- organizowanie szkoleń dla różnych grup zawodowych w obszarze zdrowia psychicznego,
- zwiększenie dostępności zróżnicowanych form pomocy i oparcia społecznego,
- współpracę różnych instytucji, placówek oświatowych, pomocy społecznej i organizacji pozarządowych działających w obszarze zdrowia psychicznego.

Przewodnicząca Zespołu

DYREKTOR
BIURA PROGRAMÓW ZDROWOTNYCH
I SPRAW SPOŁECZNYCH

Elżbieta Spikowska